

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/70/2017
Identifikačné číslo spisu: 8313010503
Dátum vydania rozhodnutia: 04.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8313010503.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obvinenému H. T. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 4. apríla 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného H. T. proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 2. júla 2015, sp. zn. 2To/16/2015, takto

rozhodol:

. Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného H. T. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) z 1. decembra 2014, sp. zn. 2T/120/2013, bol obvinený H. T. uznaný vinným z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že v mesiacoch máj a jún 2011 si najprv telefonicky a následne aj osobne v W.. XXX, okres F., požičal od G. a Z. F. sumu 2000,- eur a následne dňa 24. júna 2011 naviedol Z. F., aby na svoje meno vzal úver, ktorý mu bol poskytnutý vo výške 2.040,- eur v Y. Y., a. s., pobočka F. a dňa 28. júna 2011 úver vo výške 5.600,- eur s odôvodnením, že on úver pre dlžoby dostať nemôže a peniaze im vráti z predaja jeho bytu v Bratislave a to v čase, keď už 21. apríla 2011 sa snažil byť previesť na svoju dcéru darovacou zmluvou, na základe čoho dňa 29. júna 2011 podpísal u notárky JUDr. X. zmluvu o pôžičke od manželov F. na sumu 6.850,- eur, ktoré mal vrátiť do 29. septembra 2011 v hotovosti s úrokom, čo neurobil, spôsobiac tak Z. a G. F.kodu vo výške 8.850,- eur s príslušenstvom.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 221 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere osemnásť mesiacov, ktorého výkon podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmenečne odložil na skúšobnú dobu, ktorú podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil na dva roky. Súčasne mu podľa § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák. uložil povinnosť v skúšobnej dobe uhradiť poškodeným G. F. a Z. F. spôsobenú škodu a osobitne aj podľa § 287 ods. 1 Tr. por. mu uložil povinnosť nahradiť poškodeným škodu vo výške 8.850,- eur.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 2. júla 2015, sp. zn. 2To/16/2015, zamietol podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 21. októbra 2015 a jeho obhajcovi 31. augusta 2015, podal obvinený prostredníctvom obhajcu 25. augusta 2017 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Obvinený v podanom dovolaní namietol uznesenie krajského súdu, nakoľko sa v odôvodnení nevyjadril k jeho obrane, ktorá bola obsiahnutá v podanom odvolaní, a preto ani neuviedol akými myšlienkovými pochodmi sa riadil pri zvažovaní jeho argumentácie, čím podľa neho došlo k porušeniu § 168 ods. 1 Tr. por.

S ohľadom na samotný skutok, za ktorý bol uznaný vinným a za ktorý mu bol uložený trest, považoval obvinený za potrebné uviesť, že v konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by uviedol poškodených do omylu tak, ako to predpokladá zákonná formulácia skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Pritom cituje z rozhodnutia B 2/1973 rozh. č. 21, že „k naplneniu subjektívnej stránky podvodu spáchaného vylákaním pôžičiek sa vyžaduje, aby bolo preukázané, že páchatel už v dobe pôžičky konal v úmysle peniaze nevrátiť, lebo vedel, že peniaze nebude môcť v zmluvnej dobe vrátiť a že uvádza veriteľa do omylu, aby sa na jeho škodu obohatil. Pri posudzovaní takéhoto podvodu je potrebné po subjektívnej stránke zisťovať, čo uvádzal páchatel veriteľovi pri uzatváraní pôžičky, koľko pôžičiek v rozhodnej dobe uzatvoril, ako stanovil lehoty pre splatnosť dlhov, v akej finančnej situácii bol v rozhodnej dobe, či mal reálnu možnosť v dojednanej dobe splatnosti dlh zaplatiť, či prejavil úsilie dlh uhradiť, ako reagoval na upomienky veriteľov po splatnosti dlhov atď.“.

V nadväznosti na to obvinený argumentuje, že v čase pôžičky od poškodených bol preukázateľne v nepriaznivej finančnej situácii, oboznámil poškodených so svojou finančnou situáciou, poškodení nemali pochybnosti o jeho nepriaznivej finančnej situácii, napriek tomu mu peňažné prostriedky požičali a on mal preukázateľne v rozhodnom čase prostriedky na vrátenie pôžičky prostredníctvom predaja bytu. Jeho úmysel neuspokojiť svojich veriteľov - poškodených možno odvodiť nanajvýš nepriamo, z jeho snahy previesť vlastníctvo bytu na svoju dcéru. V tomto smere ale poukazuje na to, že v predmetnom prípade vecno-právne účinky darovania nikdy nenastali a byt následne predal a získal peňažné prostriedky. Práve uvedená skutočnosť podľa neho svedčí o dôveryhodnosti jeho obrany o potrebe ochrany svojho vlastníctva darovacou zmluvou na dcéru, ktorú bližšie vysvetľuje v podanom odvolaní.

Podľa dovolateľa z dôkazov, ktoré sú obsahom súdneho spisu, nemožno bez dôvodných pochybností vyvodiť záver, ku ktorému došiel súd prvého stupňa a s ktorým sa odvolací súd stotožnil. Preto považuje napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa za arbitrárne, keďže ide iba o domnienky oboch súdov, ktoré nemajú dostatočnú oporu v skutkovom stave. Z rôznych objektívne do úvahy prichádzajúcich záverov sa oba súde stotožnili s tým, ktorý svedčí jeho trestnej zodpovednosti.

Ďalej považoval obvinený za dôležité uviesť, že už v ustálenej judikatúre sa uvádza, že by nemalo byť k trestnej hrozbe pristúpené tam, kde dostatočnú ochranu právneho vzťahu možno dosiahnuť prostriedkami inými, najmä ochranou civilnoprávnou. Je pri tom potrebné zdôrazniť, že v predmetnom prípade išlo o typický občianskoprávny vzťah založený zmluvou o pôžičke, v ktorej vystupoval na strane dlžníka. V tejto súvislosti uviedol, že poškodeným nič nebránilo, aby si dlžnú sumu vymáhali prostredníctvom civilnej žaloby a v prípade potreby následne aj prostredníctvom súdneho exekútora. Pritom v čase poskytnutia pôžičiek mali poškodení taktiež dostatok informácií, na základe ktorých si mohli utvoriť obraz o svojej finančnej situácii, o jeho finančnej situácii a o jeho možnosti vrátiť požičané prostriedky. Napriek tomu sa rozhodli peňažné prostriedky požičať. V tomto smere potom poukázal na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý pripustil princíp ultima ratio (teda zásadu subsidiarity trestnoprávnej represie), pričom sa opierať o už ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, napr. v rozhodnutí 11Tdo/1121/2012, z ktorého obvinený v podanom dovolaní cituje. Rovnako poukázal aj na uznesenie z 28. júna 2012, sp. zn. 5To/22/2012, v ktorom Krajský súd v

Košiciach dospel k podobnému záveru.

Na základe uvedeného zastáva obvinený názor, že súd prvého stupňa skutok nesprávne právne posúdil ako trestný čin podvodu a mal ho spod obžaloby oslobodiť a poškodených odkázať na civilné konanie. Preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech a v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Humenné vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvineného navrhol, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por., keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodov dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nie je v posudzovanej veci zjavne splnený.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné k veci najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že dovolací súd nemožno chápať ako tretiu inštanciu v sústave súdov zameranú na preskúmavanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa. Z konštrukcie a štruktúry obvineným použiteľných dôvodov dovolania uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. vyplýva, že tento mimoriadny opravný prostriedok neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je totiž na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplniť alebo meniť len odvolací súd. Dovolací súd nemôže na podklade dovolania obvineného posudzovať úplnosť skutkových zistení a nemôže bez ďalšieho sám prehodnocovať vykonané dôkazy. Výslovne to vyplýva z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por., podľa ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť. Preto dovolacie námietky obvineného spochybňujúce správnosť skutkových zistení alebo vyjadrujúce nesúhlas s tým, ako súdy prvého a druhého stupňa hodnotili vykonané dôkazy, nemôžu zakladať žiaden dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 Tr. por.

Z uvedeného je zrejmé, že východiskom pre zistenie obvineným uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je opis skutku, ako bol ustálený v príslušnom výroku, t. j. v tzv. skutkovej vete napadnutého rozhodnutia vo veci. Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom tohto dovolacieho dôvodu potom môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku, ktorý v skutkovej vete rozhodnutia ustálili súdy prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek doplniť a meniť [pozri stanovisko najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2011]. Zároveň treba zdôrazniť, že dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 371 ods. 7 Tr. por.).

V kontexte uvedeného najvyšší súd k posudzovanej veci uvádza, že z vyššie zrekapitulovaných dôvodov dovolania vyplýva, že obvinený nimi v skutočnosti iba spochybňuje hodnotenie vykonaných dôkazov a to v snahe revidovať skutkové zistenie súdov prvého a druhého stupňa, o ktoré opreli svoj záver o jeho úmyselnom zavinení. Konkrétne ich skutkový záver, že poškodeným vráti peniaze, ktoré mu požičajú, z

predaja jeho bytu v Bratislave, hoci sa už predtým snažil predmetný byt darovaním previesť na svoju dcéru. Svojou podstatou tak ide o skutkové námietky, ktoré vecne nezodpovedajú ním použitému ale ani inému dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 Tr. por. Námietky skutkovej povahy sú totiž uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý je oprávnený použiť jedine minister spravodlivosti. Je teda zrejme, že v posudzovanej veci nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Treba pritom zdôrazniť, že skutkové závery prvostupňového súdu, ktoré si v celom rozsahu osvojil krajský súd a ktorých správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd v tomto konaní skúmať ani meniť, tak ako sú vyjadrené v tzv. skutkovej vete rozsudku okresného súdu, zodpovedajú právnemu posúdeniu konania obvineného ako prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Výplýva z nich totiž, že hoci poškodení vedeli o nepriaznivej finančnej situácii obvineného, peniaze mu poskytli na základe jeho prísľubu, že im ich vráti z peňazí utržených za predaj bytu, ktorý sa však už predtým snažil darovať dcére. Tým poškodených úmyselne uviedol do omylu v otázke, ktorá bola pre ich rozhodnutie poskytnúť mu pôžičku nepochybne podstatná, čím sa na škodu ich majetku obohatil a spôsobil tak väčšiu škodu. Takto preukázané konanie zjavne vybočuje z rámca bežných súkromnoprávných vzťahov a napĺňa nielen formálne ale i materiálne znaky skutkovej podstaty predmetného prečinu. Nemožno preto prisvedčiť ani námietke obvineného o možnosti uplatnenia princípu „ultima ratio“.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie obvineného H. T. podľa § 382 ods. 1 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.